

Bizkaia

Arrazola (Atxondo): *šakúte*
Arrieta:
Bakio: *šekú*
Bermeo:
Berriz: *šaukú*
Bolibar: *šáuku*
Busturia:
Dima: *šúku*
Elantxobe:
Elorrio: *šakúta*
Errigoiti:
Etxebarri: *šáuku*
Etxebarría: *fló'*
Gamiz-Fika:
Getxo: *šaukú*
Gizaburuaga: *pláušta*
Ibarruri (Muxika): *šáuku*
Kortezubi: *šáuku*
Larrabetzu: *šáuku*
Laukiz: *pláuštiku*
Leioa: *šáuko*
Lekeitio:
Lemoa: *šikúe* (mark.)
Lemoiz: *šéuko*, **šáuku*
Mañaria: *fláutayi*, **šáuko*
Mendata: *šakuté*
Mungia:
Ondarroa: **pláušta*
Orozko: *šalts* (?)
Otxandio: *šéuko*, **fláušta*
Sondika: *šáuku*
Zaratamo: **šáuku*
Zeanuri: *šáuku*
Zeberio: *šáuku*
Zollo (Arrankudiaga): *šáuku*
Zornotza: *šéuko*

Araba

Aramaio: *šákuta*

Gipuzkoa

Aia: *ijntšús*
Amezqueta: *intseⁿšú*, *intséntšú*
Andoain: *intšús*, *íntšúša*
Araotz (Oñati): *šakúta*
Arrasate: *šakúte*

Arroa (Zestoa): *ijntšús*, *plóta*
Asteasu: *intšúša*
Ataun: *ijntšós*
Azkoitia: *pló'*, *ijntšús*
Azpeitia: *ijntšúše*
Beasain: **ijntšuf*
Beizama: *ijntšús*
Bergara: *flot*
Deba: *ijntšús*
Donostia: *ijntšús*
Eibar: *plót*
Elduain: *intšús^e*
Elgoibar: *intšúša*
Errezil: *ijntšúša*
Ezkio-Itsaso: *ijntšúše*
Getaria: *ijntšúša*
Hernani: *intšúša*
Hondarribia: *tákoyaj*
Ikaztegieta: *intšúša*
Lasarte-Oria:
Legazpi: *intšúša*
Leintz Gatzaga: *šakúta*
Mendaro: *fló'*
Oiartzun: *túrtá*
Oñati: *šakúta*
Orexa: *intšúša*
Orio: *ijntšúša*
Pasaia:
Tolosa: *ijntšuf*
Urretxu: *ijntšús*
Zegama: *ijntšús*

Nafarroako Foru Komunitatea

Abaurregaina / Abaurrea Alta: *samúka* (mark.)
Alkots: *andúre*
Aniz: *šauké*
Arbizu: *lúšjntšá*, *líšjntšá*
Berute: **intšús*
Donamaria: *astúmpa*
Dorrao / Torrano: *lišúntš*, *líšúntš*
Erratzu: *šáuke*
Ettxalar: *astúmpa*
Ettxaleku:
Ettxarri (Larraun): *intšús*
Eugi: *lintšús*
Ezkurra: *intšús*
Gaintza: *ijntšús*

Goizueta: *ijntšú:šá*
Igoa: *lintšús*
Jaurrieta: *samíjka*
Leitza: *ijntšús*
Lekaroz: *šáuke*
Luzaide / Valcarlos: *šáuko*, *šáuka*
Mezkiritz: *lišóntšía* (mark.), *šáuko*
Oderitz: *líntšúšé*, *lintšús*
Suarbe: *lintšús*
Sunbilla: *lintšús^a*
Urdiain: *intruša*, *íntrusjá* (mark.)
Zilbeti: *lišúntší*
Zugarramurdi: *šáuka*

Lapurdi

Ahetze: *šáuka*
Arrangoitze: *apósuř*, **šabúka*
Azkaine: *túpá*
Bardoze:
Beskoitze: *šabúka*
Donibane Lohizune:
Hazparne: *šá^húka*
Hendaia: *tupa*, *otšól^apiyó* (?)
Itsasu: **šauká*
Makea: *šáuka*
Mugerre: *busoka*
Sara: *andúra*
Senpere: **andúra*
Urketa: *šáuka*
Uztaritze: *šabúka*

Nafarroa Beherea

Aldude: **šabúka*
Arboti: *šáyka*, *šáykaóndo*
Armendaritze: *šáuka*, *šáuka*
Arnegi: *šáyúka*, *šáuka*
Arrueta: *šá^húka*
Baigorri: *saβuká*
Bastida:
Behorlegi: *šauká*
Bidarraí:
Ezterenzubi: *šáuka* (mark.), *šáukaóndo*, *šáuka* (mark.)
Gamarte: *šáuka*
Garrúze: *šá^húk*, *šá^húka*
Irisarri: **šáuka*
Izturitze: *šáuka*
Jutsi: *šáuka*

Landibarre:

Larzabale: *šáoika*, *šáuka*, *šáukaóndo*
Uharte Garazi: *šáuka*

Zuberoa

Altzai: *šayykítse*
Altzürükü: *šayykítse*
Barkoxe: *šaykítse*
Domintxaine: *pištoletse*
Eskiula: *petaršia* (mark.)
Larraine: *šayykítse*
Montori: *šayykítse*
Pagola: *šahýkotse*
Santa Grazi: *šayykítse*, *kykýtša* (mark.)
Sohüta: *balapumpátse*
Urdiñarbe: *šayykítse*
Ürrüstoi: *šabýkýtse*

517. Mapa: saúco / sureau / elder-tree (*Sambucus nigra*)

GALDERA: 20080; ALEANR: III, 395

	flot
	flauta
	sagükitze
	sakuta
	sauku
	sa(b)uka
	intzusa
	lintsusa
	andura
	petartze
	pistoletze
	aztunpa
	turta/tupa
	bestelakoak

- Herri askotako oharretan landare honen bertutea aipatzen da suldar, handitu, erredura, begietako gaitz eta abarren sendatzeko. Besteak beste, Ibarruri, Elorrio, Aramaio, Leintz Gatzaga, Deba, Urretxu, Tolosa, Orexa, Leitza, Ezkurra, Etxalar, Alkotz, Abaurregaina, Urketa, Aldude eta Izturitzen.
- Landare honen adaxkaren muina hustuta tutu bat lortzen da eta horrekin bi jostailu mota nagusiki: txilibituak (*flautak, xirulak, hüstiak*) egiten dira (Mañaria, Zeberio, Otxandio, Orexa, Etxarri, Donibane Lohizune, Arnegi, Izturitze, Garruze, Domintxaine...) eta *tikili-takuluak* (*aztunpa, ponpa, balaphunpa* edo *pistoletak*) itxupazko edo paperezko bolak jaurtikitzeko (Zollo, Ondarroa, Mendaro, Itsaso, Deba, Zestoa, Oiartzun, Hondarribia, Oderitz, Sunbilla, Donamaria, Aniz, Erratzu, Mugerre, Ezterenzubi, Arboti, Larzabale, Pagola, Domintxaine, Urdiñarbe, Larraine, Sohüta, Eskiula...). Horrelako tutuak ardi gaixoei pastilak irenstarazteko ere erabiltzen dira (Azkaine, Sara, Arnegi, Sohüta...).
- “Intzusa” superleman erantzun hauek sartu dira: *intsus, intxus, intsuts, intsentsu* eta abar.
- Zenbait herritan adarrarekin egiten den jostailuaren izendatzeko zuhaixka bera ere aipatzen dute, hala nola *flauta, flot, plot, takogai, buzoka, aztunpa, balapunpatze, pistoletze, petartze* eta abar.
- Herri batzuetan *andura* (*añddura*) eman dute erantzun gisa, baina beste leku batzuetan *Sambucus ebulus* ‘yezgo / hièble’ izendatzeko erabiltzen da.
- **Bestelakoak:** apozur (Arrangoitze), balapunpatze (Sohüta), buzoka (Mugerre), kükütsa (Santa Grazi), otsolapigo (Hendaia), saltz (Orozko), takogai (Hondarribia).